

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยี
และอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

INFLUENCING FACTORS TO THE OPERATION OF KNOWLEDGE
MANAGEMENT IN THE PRIVATE TECHNOLOGICAL
COLLEGES AND VOCATIONAL SCHOOLS IN BANGKOK

นางสาว สิริรัตนสุรี¹ และภูมิทัย วงศ์เล็ก²

Chanapa Siriratanasuttee¹, Pusit Wonglek²

¹นักศึกษาหลักสูตร บ.ร.ม. (สาขาวิชาบริหารธุรกิจ) วิทยาลัยเซาธ์อีสต์บางกอก

²อาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซาธ์อีสต์บางกอก

Yanisa000@hotmail.com, wongleg.p2000@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 138 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สติติที่ใช้คราระห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คือโครงสร้างองค์กร (X_4) เทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) และวัฒนธรรมองค์กร (X_2) สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 64.50 สามารถเขียนสมการคงแหนดิบและคงแหนดมาตรฐานได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .187 + .282(X_4) + .331(X_3) + .312(X_2)$$

$$\hat{Z} = .317Z(X_4) + .347Z(X_3) + .296Z(X_2)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ การจัดการความรู้ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน การจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

Abstract

This research aimed 1) to study the operating condition of knowledge management in the private technological colleges and vocational schools in Bangkok 2) to study the influence factors to the operation of knowledge management in the private technological colleges and vocational schools in Bangkok. The samples consisted of 138 staff which selected by a simple random sampling. The instrument used in this research was a questionnaire; it valued the index of item-objective congruence (IOC) between 0.60-1.00 and the reliability of 0.97. The statistics used for the data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis testing analyzed by pearson product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The results of research found that; The operating condition of knowledge management in the private technological colleges and vocational schools in Bangkok, overall there were implemented at a high level and the factors which affected to the operation of knowledge management in the private technological colleges and vocational schools in Bangkok are organizational structure (X_4), information technology (X_3) and organizational culture (X_2) could be predicted the operation of knowledge management in the private technological colleges and vocational schools in Bangkok at 64.50% of the variance. The prediction equation of raw scores and standard scores as follows :

The predictive equation of raw scores was

$$\hat{Y} = .187 + .282(X_4) + .331(X_3) + .312(X_2)$$

The predictive equation of standard scores was

$$\hat{Z} = .317Z(X_4) + .347Z(X_3) + .296Z(X_2)$$

Keywords: Influencing Factors to the Operation of Knowledge Management; Knowledge Management; Private Technological Colleges and Vocational Schools; The knowledge Management in the Private Technological Colleges and Vocational Schools in Bangkok.

1. บทนำ

แนวความคิดด้านการจัดการความรู้สมัยใหม่เป็นการพยากรณ์รวม กลั่นกรอง ปรับปรุง และเพิ่มเติมองค์ความรู้ เหล่านี้ให้เป็นหมวดหมู่ นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้เกิด ความสะดวกในการเรียนใช้งาน ซึ่งการจัดการความรู้ของแต่ละองค์กรอาจมีวิธีการจัดการที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมด้านการใช้งานเป็นหลัก [2] ซึ่งไม่เพียงแต่องค์กร ธุรกิจที่มีการจัดการความรู้ในองค์กรเพื่อรองรับการแข่งขันในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ องค์กรภาครัฐ ก็มีการปรับแนวทางการบริหารงานราชการ ให้ส่วนราชการมีการพัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งต้อง พัฒนาและส่งเสริมความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ใน การปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้เกิดศักยภาพ [3] ในส่วนของการจัดการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยได้กำหนดแนวทางการจัดการความรู้ตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยกำหนดในมาตรฐานที่ 6 ภาระผู้สอนและการจัดการ ดูบ่งชี้

ที่ 34 ระดับคุณภาพของการจัดระบบสารสนเทศและการจัดการความรู้ของสถานศึกษา [4] ซึ่งจากข้อกำหนดดังกล่าว ส่งผลให้สถานศึกษาต้องดำเนินการด้านการจัดการความรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพภายใน

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน เป็นรูปแบบ
หนึ่งในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของประเทศไทย ซึ่งมี
บทบาทสำคัญในการบริการการศึกษาทางด้านวิชาชีพ ได้มี
การดำเนินการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษาตาม
มาตรฐานการอาชีวศึกษา แต่จากการงานของสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ได้
ดำเนินการประเมินคุณภาพภายใต้กรอบ 2 โรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 162 แห่ง พบว่า โรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชน ควรพัฒนาด้านมาตรฐานที่ 6 ในเรื่องการ
จัดการระบบความรู้ (KM) [5]

จากสภาพปัจจุบันของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เอกชนและความสำคัญของการจัดการความรู้ดังที่กล่าวมา ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึง สภาพของการดำเนินงานการจัดการความรู้ และปัจจัยที่ส่งผล ต่อการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ของวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน อันจะเป็นแนวทางในการ พัฒนาการดำเนินงานการจัดการความรู้ และเป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านโครงสร้างองค์กร บางปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. ครอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ และกระบวนการจัดการความรู้ มาเป็นกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ โดยสังเคราะห์จากการวิจัยของศิรินทิพย์ อิติพงศ์วนิช [6] รักษา วิศุภากัญจน์ [8] เครื่อวัลย์ แย้มปรางค์ และคณะ [8] จันทนา สุขนารักษ์ [9] ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ด้านโครงสร้างองค์กร

2) กระบวนการจัดการความรู้ ใช้แนวคิดของสำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลิตตั้งชาติ [10] ประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแบ่งปันและเปลี่ยนความรู้ และ 7) การเรียนรู้ ดังรูปที่ 1

ตัวแปรต้น
(Independent Variables)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้
1. ด้านภาวะผู้นำ
2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ด้านโครงสร้างองค์กร

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

กระบวนการจัดการความรู้
1. การบ่งชี้ความรู้
2. การสร้างและแสวงหาความรู้
3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้
5. การเข้าถึงความรู้
6. การแบ่งปันและเปลี่ยนความรู้
7. การเรียนรู้

รูปที่ 1 ครอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 252 คน จาก 84 วิทยาลัย [11]

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 156 คน โดยได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ $\pm 5\%$ และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) [12]

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพล ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ด้านโครงสร้างองค์กร

ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการจัดการความรู้ ใน 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแบ่งปันและเปลี่ยนความรู้ และ 7) การเรียนรู้

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามสภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านโครงสร้างองค์กร

โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่าความตระตามเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองแล้วนำไปวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่น ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ เท่ากับ 0.92 และด้านกระบวนการจัดการความรู้เท่ากับ 0.96

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ทางไปรษณีย์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 ชุด โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 138 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.46 และนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ด้วยตนเอง

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย [12]

4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ดำเนินการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

9. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. การบ่งชี้ความรู้	4.35	0.54	มาก
2. การสร้างและแสวงหาความรู้	4.14	0.64	มาก
3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	4.12	0.65	มาก
4. การประเมินและกลั่นกรองความรู้	4.01	0.67	มาก
5. การเข้าถึงความรู้	3.95	0.66	มาก
6. การแบ่งปันและเปลี่ยนความรู้	4.21	0.61	มาก
7. การเรียนรู้	4.15	0.64	มาก
รวม	4.13	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบร้า สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.46	0.47	มาก
2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.25	0.52	มาก
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.34	0.58	มาก
4. ด้านโครงสร้างองค์กร	4.21	0.62	มาก
รวม	4.31	0.44	มาก

จากตารางที่ 2 พบร้า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านมีอิทธิพลการดำเนินงานการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคุณของตัวแปรในสมการพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ศึกษา	b	SE _b	β	t	Sig.
Constant (a)	.187	.260		.719	.473
ด้านโครงสร้างองค์กร (X_4)	.282	.063	.317	4.491	0.00*
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3)	.331	.061	.347	5.439	0.00*
ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_2)	.312	.070	.296	4.453	0.00*

$R = .803 \quad R^2 = .645 \quad (\text{Adjusted } R^2) = .638 \quad F = 81.325^*$

$SE_{est} = .33196$

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบร้า โครงสร้างองค์กร (X_4) เทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) และวัฒนธรรมองค์กร (X_2) สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 64.50

โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครในรูปค่าคงที่ บ ค่าสัมประสิทธิ์ β และค่า t ดังนี้

$$\hat{Y} = .187 + .282(X_4) + .331(X_3) + .312(X_2)$$

สมการพยากรณ์ การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครในรูปค่าคงที่ บ ค่าสัมประสิทธิ์ β และค่า t ดังนี้

$$\hat{Z} = .317Z(x_4) + .347Z(x_3) + .296Z(x_2)$$

10. อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน

ด้านการบ่งชี้ความรู้ เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินงานสูงที่สุด โดยผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเพื่อวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครมีการกำหนดความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ของวิจารณ์ พานิช (อ้างถึงใน รัฐสัคยาภิษัท พลaid 2013) [13] ด้านการบ่งชี้ความรู้ ซึ่งหมายถึง การพิจารณาว่าองค์กรมีวิสัยทัศน์พันธกิจยุทธศาสตร์ เป้าหมายคืออะไรและเพื่อให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องใช้อะไรและสอดคล้องกับงานวิจัยของไฟโรจน์ พงษ์บุพชา [14] ซึ่งได้ทำการศึกษาการดำเนินการการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำโรงเขต 1 โดยผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนด้านการค้นหาความรู้หรือการกำหนดความรู้ ภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจิต วงศ์สุวรรณ [15] ที่พบว่า การดำเนินการจัดการความรู้ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ด้านการกำหนด เป้าหมายความรู้ ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้ เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินงานต่ำที่สุด โดยผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเพื่อวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ได้สะดวก ทุกที่ ทุกเวลา สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ของ สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ [10] ด้านการเข้าถึงความรู้ซึ่งเป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้รู้สึกเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) Web board เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของไฟโรจน์ พงษ์บุพชา [14] ซึ่งได้ทำการศึกษาการดำเนินการการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำโรงเขต 1 โดยผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนด้านการเข้าถึงความรู้ภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อวิทยาลัยสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กรในปัจจุบัน รวมถึงการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ ทั้งใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ รวมถึงการเก็บรักษาความรู้ และการนำความรู้มาใช้ ซึ่งองค์กรมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนให้บุคลากร มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานการจัดการความรู้ ก็จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเครือวัลย์ แย้มปรางค์ พันธุ์พิพา ยุทธวงศ์ [8] และ จิระดา แย้มพวงงาม [8] ที่พบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้

ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร (X_4) มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด เพื่อโครงสร้างองค์กรเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงสร้างการทำงานหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงแผนการดำเนินงานการจัดการความรู้ และการจัดสรุหัตพยากรณ์ในการดำเนินงาน ซึ่งถ้าสามารถกำหนดโครงสร้างองค์กรในการดำเนินงานการจัดการความรู้ได้ชัดเจน ก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของเครือวัลย์ แย้มปรางค์ พันธุ์พิพา ยุทธวงศ์ [8] และ จิระดา แย้มพวงงาม [8] ที่พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินทิพย์ ธิตพงษ์วนิช [6] ที่พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_2) มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อวัฒนธรรมองค์กรที่เกี่ยวข้องการแบ่งปันความรู้ระหว่างบุคลากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน การประชุม การยอมรับ และเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดการความรู้ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ และ การถ่ายทอดความรู้ของบุคลากรในการใช้งาน ซึ่งถ้ามีวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ ก็จะทำให้การดำเนินงานการจัดการความรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชวนพิศ ปลูกสร้าง [16] ที่พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้

11. ข้อเสนอแนะ

11.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้

ด้านการบ่งชี้ความรู้ ควรดำเนินการศึกษา ค้นหาเพื่อให้สามารถระบุความรู้ที่ในองค์กร ทั้งประเภท รูปแบบ แหล่งความรู้นั้น

ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ควรดำเนินการรวบรวมความรู้ของบุคลากรทั้งที่มีอยู่ภายในตนเอง และที่อยู่ในหน่วยงาน ให้อยู่ในรูปแบบความรู้ที่ชัดแจ้ง เช่นการจัดทำเป็นคู่มือ หนังสือ เป็นต้น

ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ควรดำเนินการกำหนดรูปแบบของการจัดเก็บความรู้ให้มีความชัดเจน เป็นมาตรฐาน และแบบอย่างเดียวกัน

ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ควรดำเนินการกำหนดรูปแบบภาษา และปรับปรุงการใช้ภาษา คำศัพท์เฉพาะต่างๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งสถาบัน

การเข้าถึงความรู้ ควรดำเนินการจัดทำสารบัญ หรือต้นน้ำของข้อมูลความรู้ที่จัดเก็บให้เป็นมาตรฐาน เพื่อความสะดวกในการสืบค้นและการนำมายังงาน

ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ควรพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนความรู้โดยการใช้บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ เช่น ระบบพีเดี้ยง หรือมีระบบการหมุนเวียนงาน

ด้านการเรียนรู้ ควรสนับสนุนและพัฒนาทักษะให้บุคลากรเพื่อสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้จากการสังเคราะห์ความรู้ แหล่งต่างๆ และสามารถสร้างและจัดเก็บความรู้ให้กับสถานศึกษาได้ตามกระบวนการจัดการความรู้

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้

ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือ และเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคลากรในการดำเนินงานการจัดการความรู้ เช่น

ด้านวัฒนธรรมองค์กร ควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีอิสระทางความคิด ในการแสดงความคิดเห็น และการกระทำในการดำเนินงานการจัดการความรู้ โดยไม่พยายามเข้าแทรกแซง หรือครอบงำความคิดใดๆ

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เช่น

ด้านโครงสร้างองค์กร ควรมีการสร้างระบบจูงใจ สำหรับบุคคลากรที่ดำเนินงานจัดการความรู้จนมีผลงานที่เป็นรูปธรรม เช่น การให้รางวัล เป็นต้น

11.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่มีต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำมีระดับความคิดเห็นว่ามีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้มากที่สุด แต่พบว่าไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ ทั้งนี้เพื่อนำสู่การกำหนดรูปแบบของภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Michael J. Marquardt. 2554. การพัฒนาองค์การ แห่งการเรียนรู้. แปลจาก *Building the Learning Organization*. โดย Dipl.-Ing. และ บดินทร์ วิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เอกชเปอร์เน็ท.
- [2] ภารดร จินดาวงศ์. 2549. การจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : ชีดับบลิวชีพรินติ้ง.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2546. คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดการความรู้. บังคับเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : ศิรบุตรการพิมพ์.
- [4] สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. 2557. มาตรฐานการอาชีวศึกษา.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://bsq2.vec.go.th/Assure/standardvec3.ppt> (วันที่ค้นข้อมูล 16 พฤษภาคม 2558)
- [5] สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. 2557. มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติกับการประกันคุณภาพการศึกษา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://bsq2.vec.go.th/Assure/standardvec4.ppt> (วันที่ค้นข้อมูล 23 มิถุนายน 2558)

[6] ศิรินพิพย์ อิติพงษ์ณิช. 2552. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ลังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
Titipongvanich, S. 2009. *Factors Affecting Knowledge Management of Local Wisdom in Basic Education Schools under the Office of Phetchaburi Educational Service Area 2.* Thesis in Educational Administration Graduate School, Phetchaburi Rajabhat University.

[7] รักษ์ วิศุภากุญจน์. 2552. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ของพนักงานฝ่ายปฏิบัติและเครือข่ายสารสนเทศ ธนาคารออมสิน. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี วิทยาลัยนวัตกรรม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[8] เครือข่าย แย้มปรางค์ พันธุ์พิพา ยุวทองไทย และ จีระดา แญ่พวงงาม. 2551. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ ในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

[9] จันทนา สุขธนารักษ์. 2550. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาล หัวหน้าหน่วยงานโรงพยาบาล จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

[10] สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

[11] สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 2557. รายชื่อวิทยาลัย กลุ่มภาคกลาง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.samakomarcheewa.or.th/region.php?rid=01>. (วันที่ค้นข้อมูล 2 พฤษภาคม 2558)

[12] บุญชุม ศรีสะอาด. 2556. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์น.

[13] ฉัณลักษณ์ พลายด้วง. 2552. การจัดการความรู้ของพนักงานฝ่ายสนับสนุน มหาวิทยาลัยลักษณ์. การศึกษาอิสระการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยลักษณ์.

[14] ไฟโรจน์ พงษ์บุพ. 2553. การดำเนินการการจัดการความรู้ในโรงเรียนลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำโรง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสำโรง.

[15] จงจิต วงศ์สุวรรณ, มนิธรรมรัตน์โนพาร และปริยาภรณ์ ตั้งคุณนันท์. 2558. การวิเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการจัดการความรู้ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 14(1), น. 91-98.

Wongsuwan, J., Ratanaolarn, T. & Tungkunanan, P. 2015. Factor Analysis of Knowledge Management Process for the Crown Property Bureau. *Journal of Industrial Education*, 14(1), p. 91-98.

[16] ชวนพิพ ปลูกสร้าง. 2550. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของกรมอุตุนิยมวิทยา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.